

Innst. S. nr. 130

(2000-2001)

Innstilling fra næringskomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Vidar Kleppe, Terje Knudsen, Harald T. Nesvik, Lodve Solholm og Jørn L. Stang om å be Regjeringen omgående oppheve Norges selvpålagte eksportforbud av vågehvalprodukter

Dokument nr. 8:79 (1999-2000)

Til Stortinget

Sammendrag

Forslagsstillerne viser til at den norske vågehvalfangsten bidrar til å skape lønnsomme arbeidsplasser for fangere, produsenter og tilhørende næringer langs kysten, og er dermed med på å opprettholde både bosetning i distriktene og skatteinntekter.

I 1982 vedtok Den internasjonale kvalfangstkommissjonen (IWC) et kommersielt hvalfangstforbud som skulle gjelde fra 1986. Norge mente det ikke var noe vitenskapelig grunnlag for et slikt forbud og reserverte seg i forholdet til vedtaket. Norske myndigheter bestemte videre at vågehvalfangsten skulle stilles i bero etter 1987 og inntil sikrere bestandsvurderinger forelå. Ordinær fangst ble gjenopptatt i 1993.

I 1993 fastsatte Fiskeridepartementet en forskrift som krever lisens for eksport av hvalprodukter. Alle søknader om eksportlisens har blitt avslått. Sammen med Island, Japan og Peru har Norge reservert seg fra vedtaket av 1983 under Konvensjonen vedrørende internasjonal handel med truede arter (CITES) om å liste vågehval som utrydningstruet og det tilhørende forbudet mot internasjonal handel med vågehvalprodukter. Det betyr ifølge forslagsstillerne at disse landene er fritatt fra handelsforbudet og at dagens eksportforbud er selvpålagt.

Forslagsstillerne mener at en ved å oppheve det selvpålagte eksportforbudet vil oppnå full utnyttelse av ressursene og forbedret lønnsomhet i næringen.

Spørsmålet om bærekraftig hvalfangst og handel dreier seg også om å praktisere de prinsipper som verdenssamfunnet har nedfelt i Agenda 21, om å fremme internasjonalt samarbeid, om retten til en bærekraftig høsting av fornybare ressurser, om økonomisk utvikling, om arbeidsplasser og opprettholdelse av en levende kystkultur.

Følgende forslag fremmes i dokumentet:

"Stortinget ber Regjeringen omgående oppheve Norges selvpålagte eksportforbud av vågehvalprodukter."

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Erling Brandsnes, Gunnar Breimo, Mimmi Bæivi, Karin Kjølmoen, Kjell Opseth og Rita Tveiten, fra Kristelig Folkeparti, Randi Karlstrøm og Jon Lilletun, fra Fremskrittspartiet, Øystein Hedstrøm og Terje Knudsen, fra Høyre, Ansgar Gabrielsen og Ivar Kristiansen, fra Senterpartiet, lederen Morten Lund, og fra Venstre, Leif Helge Kongshaug, viser til forslaget om å oppheve Norges selvpålagte eksportforbud av vågehvalprodukter. Komiteen viser til at Den internasjonale kvalfangstkommissjonen (IWC) i 1982 vedtok et kommersielt hvalfangstforbud som skulle gjelde fra 1986, et vedtak Norge reserverte seg mot. Norske myndigheter bestemte imidlertid i 1987 at vågehvalfangsten skulle stilles i bero, inntil sikrere bestandsvurderinger forelå. Etter at nye bestandsvurderinger viste at bestanden var innenfor sikre biologiske rammer ble fangsten gjenopptatt fra 1993. Vitenskapelige bestandsvurderinger som har vært foretatt av vitenskapskomiteen i IWC slår fast at de sentral- og nordatlantiske vågehvalbestandene som Norge beskatter på ingen måte kan betraktes som utrydningstruede. Komiteen mener på denne bakgrunn det er forsvarlig å fortsette uttak av vågehval. Det sikrer samtidig en bedre økologisk balanse innenfor viktige oppvekstområder for fisk.

Komiteen viser til at Norge reserverte seg mot vedtaket av 1983 under Konvensjonen vedrørende internasjonal handel med truede arter (CITES) om å liste vågehval som utrydningstruet. I 1993 innførte Fiskeridepartementet likevel krav om lisens for eksport av hvalprodukter. Samtlige søknader om eksportlisens er senere blitt avslått.

Komiteen mener det er avgjørende at Norge fastholder prinsippet om at fangst og annen økonomisk utnyttelse av fornybare naturressurser innenfor sikre biologiske rammer er en fullt ut legitim næringsvirksomhet. Dersom dette prinsippet fravikes for hvalfangst, risikerer man at høstingen av de øvrige levende marine ressursene settes i fare. Når solid faglig dokumentasjon bekrefter at vågehvalbestanden er positiv og innenfor sikre biologiske rammer, mener komiteen tiden er inne for å åpne for tillatelse til eksport av norske hvalprodukter. Eksport av vågehvalprodukter kan utgjøre en viktig del av fiskerinæringen i flere kystområder. En forutsetning for verdiskaping er imidlertid at produktene kan omsettes.

Komiteen har derfor med tilfredshet registrert at Regjeringen 16. januar 2001 varslet at den ville åpne for eksport av norske vågehvalprodukter. Komiteen har videre merket seg at eksport bare tillates til land som gir importlisens, og som kan foreta DNA-testing av importerte produkter gjennom et lignende system som det vi har under etablering i Norge. For at eksport av vågehvalprodukter snarest skal bli en realitet ber

komiteen Regjeringen sørge for at etableringen av et DNA-register for vågehval sluttføres så snart som mulig. Erfaringene fra utviklingen av det norske registeret bør samtidig gjøres tilgjengelig for land som ønsker å utvikle et system til DNA-testing av importerte vågehvalprodukter.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

"Dokument nr. 8:79 (1999-2000) – forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Vidar Kleppe, Terje Knudsen, Harald T. Nesvik, Lodve Solholm og Jørn L. Stang om å be Regjeringen omgående oppheve Norges selv pålagte eksportforbud av vågehvalprodukter - vedlegges protokollen."

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

v e d t a k :

Dokument nr. 8:79 (1999-2000) - forslag fra stortingsrepresentantene Øystein Hedstrøm, Vidar Kleppe, Terje Knudsen, Harald T. Nesvik, Lodve Solholm og Jørn L. Stang om å be Regjeringen omgående oppheve Norges selv pålagte eksportforbud av vågehvalprodukter - vedlegges protokollen.

Oslo, næringskomiteen, den 8. februar 2001

Morten Lund
leder

Ivar Kristiansen
ordfører

Kjell Opseth
sekretær